

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

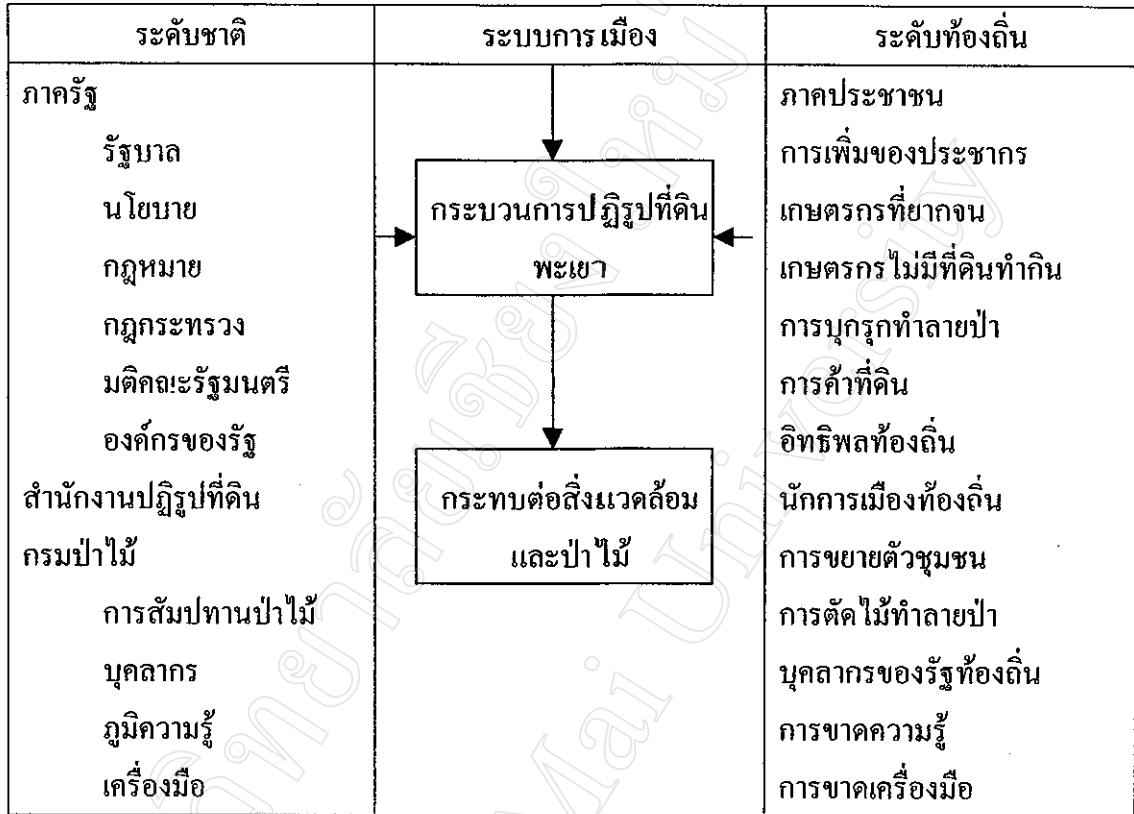
การศึกษาค้นคว้าในด้านการปฏิรูปที่ดิน และผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยศึกษาจากกระบวนการปฏิรูปที่ดินของรัฐและการปฏิรูปที่ดินที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่มีการปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.4-01) บริเวณพื้นที่ป่าห้วยบง – ป่าห้วยเทียน คอยผาเกี๋ยง ตำบลต้อม ตำบลแม่ปืม อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา โดยมีอยู่ 4 ประเด็นคือ

1. กระบวนการปฏิรูปที่ดินของรัฐที่มีการดำเนินงานตามขั้นตอน เป็นไปตามนโยบายการปฏิรูปที่ดินและตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2518 หรือไม่ เพียงใด
2. สภาพที่ดินที่นำมาจัดการปฏิรูปที่ดินมีความเหมาะสมกับการทำเกษตรกรรม และเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือไม่ เพียงใด
3. ประโยชน์ที่ราษฎรได้รับจากการที่ได้สิทธิในที่ดินในการปฏิรูปที่ดินมากน้อยเพียงใด คู่คุณค่า และได้ประโยชน์สูงสุดที่ชาติต้องเสียพื้นที่ป่าไม้ไปหรือไม่ เพียงใด
4. การดำเนินการปฏิรูปที่ดินให้เป็นผลประโยชน์ต่อประชาชน ประเทศชาติ และเน้นให้เกิดประโยชน์อย่างคู่คุณค่า และยั่งยืนนั้นจะต้องดำเนินการอย่างไร และมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดที่ควรจะทำได้อย่างไร

สมมติฐานของการศึกษา

1. กระบวนการปฏิรูปที่ดิน มีการดำเนินการที่มีปัญหา เป็นข้อบกพร่องในการกำหนดเขตการจัดแบ่งที่ดิน การโอนสิทธิและการใช้ประโยชน์ในที่ดิน
2. การดำเนินการจัดแบ่งที่ดินให้แก่เกษตรกรที่ยากจนในกระบวนการปฏิรูปที่ดินก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรป่าไม้และที่ดิน

กรอบวิธีคิดและวิธีการวิเคราะห์

กระบวนการปฏิรูปที่ดินในประเทศไทย เกิดขึ้นมาจากเหตุผลทางการเมืองการปกครอง และสภาพปัญหาของประชากร คือ ความยากจน ซึ่งเป็นปัญหาพื้นฐานของประเทศ แต่เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ประชากรที่ยากจนก็ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รัฐจึงได้ใช้นโยบายปฏิรูปที่ดินเพื่อแก้ปัญหาของเกษตรกรที่ยากจน แต่กระบวนการปฏิรูปที่ดินของรัฐบาลไทย ได้นำเอาที่ดินของรัฐส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ มาทำการปฏิรูปที่ดิน โดยธรรมชาติและความเป็นจริงพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เป็นพื้นที่เชิงเขาและป่าไม้ สภาพที่ดินบางส่วนไม่เหมาะสมแก่การทำการเกษตร กระบวนการปฏิรูปที่ดินที่ขาดคุณภาพ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก

วิธีดำเนินการศึกษา

การวิจัยในด้านเอกสาร (Documentry Research) ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาการปฏิรูปที่ดิน

- กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี พ.ศ. 2540
- พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518
- พระราชบัญญัติการส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535
- พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507
- ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497
- รายงานการศึกษา เรื่อง นโยบายการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรของประเทศไทย พ.ศ. 2535
- แผนงานและโครงการพัฒนาแปลงเกษตรกรรมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินป่าห้วยบง – ป่าห้วยเคียน อำเภอเมืองพะเยา ปี พ.ศ. 2535
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-8
- เอกสารการวิจัยฉบับที่ 6 รายงานผลการสำรวจเพื่อวางแผนการปฏิรูปที่ดินในอำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก พ.ศ.2519
- เอกสารสถิติ ฉบับที่ 2059 การศึกษาพื้นที่เพาะปลูกในเขตปฏิรูปที่ดินป่าห้วยบง – ป่าห้วยเคียน อำเภอเมืองพะเยา ปีการเพาะปลูก 2530 – 2531
- เอกสารวิจัยฉบับที่ 77 Research Report No.77 ปี พ.ศ.2533 การเปลี่ยนสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน
- เอกสารปฏิรูปที่ดินฉบับที่ 288 Land Refrom Bulletin ปี พ.ศ.2534 การปฏิรูปที่ดินในประเทศไทย เล่ม 2
- รายงานโครงการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาศักยภาพของพื้นที่ที่จะนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน โดยให้ข้อมูลระยะไกลและระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปี พ.ศ.2542
- การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเนื่องในโอกาสขึ้นสถาปนาสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ครบรอบ 6 ปี 5 มีนาคม 2524
- มติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการป่าไม้ (2530, 2536, 2538)
- บทบาทของรัฐกับการจัดที่ดิน มีนาคม 2532

- โครงการศูนย์ติดตามสอดส่องพฤติกรรมของนักการเมือง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2535

- การประชุมชี้แจงมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง แนวทางแก้ไขปัญหากเกี่ยวกับที่ดินในเขตป่าไม้ 15 มิถุนายน 2536

- 23 ปี กับการปฏิรูปที่ดิน มีนาคม 2541

- รายงานประจำปี 2541 สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การวิจัยในภาคสนาม (Field Research) วัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาในพื้นที่กรณีศึกษาป่าห้วยบง-ป่าห้วยเคียน ดอยผาเกียง อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา มีเนื้อที่ 31,927 ไร่ ว่ามีข้อเท็จจริงเป็นประการใด

การสำรวจพื้นที่

- การออกสำรวจพื้นที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินบริเวณดอยผาเกียง ป่าห้วยบง-ป่าห้วยเคียน จำนวนเนื้อที่ 1,000 ไร่

- ทำแผนที่, ถ่ายรูปสภาพพื้นที่

ประชากร

- สัมภาษณ์แบบสัมภาษณ์จากเกษตรกรที่ได้รับสิทธิในที่ดิน (ส.ป.ก.4-01) และมีชื่อเป็นผู้มีสิทธิเข้าทำประโยชน์ในปัจจุบัน 100 ราย ได้กำหนดคำถามมุ่งประเด็นหาข้อเท็จจริงว่าพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเหมาะสมแก่การทำเกษตรกรรมหรือไม่ สภาพพื้นที่เป็นอย่างไร และได้รับประโยชน์จากพื้นที่ที่ปฏิรูปอย่างไร

- สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดิน เจ้าหน้าที่ป่าไม้ เจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดินจังหวัดพะเยา เจ้าหน้าที่ที่ดินจังหวัดพะเยา จำนวน 30 คน มุ่งประเด็นหาข้อเท็จจริงว่าวิธีการดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ได้ดำเนินการอย่างไร